

Bruxelles, 28. studenoga 2025.
(OR. en)

16141/25

UEM 608	RECH 528
ECOFIN 1646	ENER 637
SOC 820	JAI 1817
EMPL 538	GENDER 206
COMPET 1264	ANTIDISCRIM 122
ENV 1304	JEUN 246
EDUC 481	SAN 789
ECB	EIB

POP RATNA BILJEŠKA

Od: Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ

Datum primitka: 25. studenoga 2025.

Za: Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije

Br. dok. Kom.: COM(2025) 956 final

Predmet: KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU
Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026.
pripremljeno u skladu s člankom 3. Uredbe (EU) br. 1176/2011
o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 956 final.

Priloženo: COM(2025) 956 final

Strasbourg, 25.11.2025.
COM(2025) 956 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU**

Izvešće o mehanizmu upozoravanja za 2026.

**pripremljeno u skladu s člankom 3. Uredbe (EU) br. 1176/2011
o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža**

{SWD(2025) 900 final} - {SWD(2025) 956 final}

KOMUNIKACIJA O IZVJEŠĆU O MEHANIZMU UPOZORAVANJA

U Izvješću o mehanizmu upozoravanja (IMU) identificiraju se države članice za koje Komisija smatra da bi mogle biti pogođene neravnotežama ili da postoji rizik da budu pogođene neravnotežama na temelju ekonomskog tumačenja tablice pokazatelja za postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža. Ekonomsko tumačenje tablice pokazatelja temelji se na podacima o realizaciji za 2024. (grafikon 1). Ti se podaci tumače prospektivno uzimajući u obzir, prema potrebi, gospodarski razvoj unutar godine (2025.) i predviđanja za 2025., 2026. i 2027. iz jesenske prognoze Komisije 2025. (grafikon 2). Ova Komunikacija sadržava ekonomsko tumačenje te tablice, a u njezinim su prilogima prikazana relevantna kretanja podataka¹. Uz to, ove je godine prvi put objavljeno Europsko makroekonomsko izvješće² s opširnijom analizom slabosti i neravnoteža u gospodarstvu EU-a i gospodarstvima država članica, čime se kretanja u zemljama na koje se primjenjuje postupak u slučaju makroekonomske neravnoteže smještaju u širi kontekst.

Vanjsko okruženje EU-a zahtjevno je zbog strukturnih promjena i veće političke neizvjesnosti s kojima se suočava globalno gospodarstvo. Trgovinske prepreke zadnjih se godina koriste kao geopolitičko oružje i oružje industrijske politike, što je vidljivo iz znatnog povećanja uvoznih carina u SAD-u prošle godine. Globalno gospodarstvo u razdoblju je prilagodbe novom poretku, što utječe na trgovinske tokove i devizne tečajeve. Nadalje, to razdoblje neizvjesnosti uslijedilo je nakon niza turbulentnih gospodarskih događaja, koji su uzrokovali inflaciju i povećanje kamatnih stopa u odnosu na prethodne godine. Zbog tih geopolitičkih događaja postalo je važnije da EU poveća rashode za obranu u sljedećem razdoblju kako bi podržao geostratešku neovisnost Unije.

Iako se u EU-u u cjelini inflacija smanjuje, inflatorni pritisci i dalje su visoki u nekim državama članicama, dijelom zbog dinamičnih kretanja plaća. Nakon što je u razdoblju 2022./2023. dosegla vrhunac, inflacija se u EU-u smanjila. Od 2024. inflacija potrošačkih cijena u EU-u stabilizirala se na razini od oko 2,5 %. Deflator BDP-a, koji odražava domaće troškovne pritiske, također se smanjio, premda u manjoj mjeri. Tržište rada odoljelo je teškim gospodarskim uvjetima zadnjih godina, uz dosad najniže stope nezaposlenosti i visoke stope zaposlenosti. Realne plaće u prosjeku su se približile vrijednosti iz 2019., ali uz znatne razlike

¹ Radni dokument službi Komisije, Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., SWD(2025) 956; Radni dokument službi Komisije, Statistički prilog uz Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2026., SWD(2025) 900.

² Europsko makroekonomsko izvješće izrađuje se za potrebe donošenja strateških odluka o politikama radi jačanja otpornosti europodručja i EU-a na brze promjene u globalnom poretku i obuhvaća procjenu gospodarskih slabosti u EU-u. Europsko makroekonomsko izvješće za 2026., SWD(2025) 957.

među državama članicama, od kojih su neke bilježile povećanja realnih plaća, a neke smanjenja. Plaće su osobito bile važan čimbenik u državama članicama u kojima je inflacija i dalje visoka u odnosu na dosadašnje prosjeke i druge države članice EU-a ili europodručja. Međutim, tržišta rada u zadnje vrijeme pokazuju znakove sporijeg rasta, što će vjerojatno pridonijeti postupnom popuštanju pritiska na plaće.

Smanjenje inflacije u europodručju omogućilo je znatno ublažavanje monetarne politike, a troškovi državnog zaduživanja uglavnom su bili stabilni. Ublažavanje monetarne politike dovelo je do povoljnijih uvjeta financiranja u privatnom sektoru. Kamatne stope za bankovne kredite smanjuju se od 2024., a zaduživanje privatnog sektora polako se oporavlja. U sektoru države, prinosi na dugoročne državne obveznice nisu se bitno promijenili 2024. i 2025., što je pridonijelo povećanju prosječnog troška duga, koji također ovisi o strukturi duga i državnom deficitu te o razinama duga u državama članicama.

Izgledi za neravnoteže

Stalni vanjski suficit europodručja i EU-a odraz je kronične neravnoteže između štednje i ulaganja, koja smanjuje dugoročni potencijal rasta Unije. Tekući račun europodručja/EU-a povećao se u 2024. kao odraz smanjenja ulaganja popraćenog stabilnom štednjom. S obzirom na i dalje visoke troškove financiranja i gospodarsku neizvjesnost, to smanjenje ulaganja utječe na sposobnost EU-a da podrži rast i financira ključna područja, kao što su digitalna i klimatska tranzicija, kao i da ojača obrambenu spremnost Europe. S druge strane, suficit tekućeg računa europodručja/EU-a smanjio se u odnosu na razinu prije pandemije, dok su se suficit tekućeg računa Kine i deficit tekućeg računa SAD-a povećali, zbog čega europodručje i EU manje doprinose globalnim neravnotežama.

Na razini država članica zabilježen je i suficit i deficit tekućeg računa, pri čemu se u svakoj pojedinačnoj situaciji kriju specifični rizici. Znatni suficiti tekućeg računa dodatno su se povećali u nekim državama članicama zbog smanjene potražnje. Dugogodišnji suficiti doveli su do znatne akumulacije neto imovine, koja te države članice izlaže globalnim gospodarskim fluktuacijama, kao što valutni rizici, rizici vrednovanja i neizvjesnost trgovinske politike. Istodobno, niz država članica i dalje ima znatan vanjski deficit i iako su zadnjih godina uspjele smanjiti udio vanjskog duga u BDP-u zahvaljujući visokom nominalnom rastu, to će pasivno razduživanje prestati zbog nižih inflatornih pritiska. Velika ovisnost o vanjskim financijskim tokovima predstavlja ranjivost ako se poveća percepcija rizika ulagača.

Razlike u povećanju cijena i troškova u zadnjih pet godina u nekim su državama članicama dovele do pogoršanja troškovne učinkovitosti, a u nekim slučajevima do zastoja u gospodarskoj konvergenciji. U nekim državama članicama rast cijena i troškova i dalje doprinosi toj razlici. Međutim, ništa ne upućuje na to da su se u državama članicama s najvećim pogoršanjem troškovne učinkovitosti nerazmjerno pogoršali izvozni rezultati. Iako veće razlike u inflaciji mogu biti nuspojava gospodarske konvergencije, vrijedi napomenuti da je u nekim državama članicama s najvećim pogoršanjem troškovne konkurentnosti, osobito u Češkoj i Estoniji te u manjoj mjeri u Latviji, gospodarska konvergencija naizgled stala.

Kućanstva bilježe porast dohotka i pad duga, a poduzeća manju profitabilnost i sposobnost servisiranja duga. Stopa rasta realnog raspoloživog dohotka kućanstava premašila je 2 % u 2024., a financijske obveze smanjile su se za 7 % od 2019. u realnim vrijednostima. To smanjenje duga uglavnom se dogodilo u nedavnom razdoblju visoke inflacije, koje je sada završilo. Iako se zaduženost poduzeća smanjila 2024., njihova se ranjivost povećala zbog manje sposobnosti servisiranja duga. Poduzeća su koristila svoje gotovinske rezerve akumulirane tijekom pandemije i u razdoblju visoke dobiti neposredno nakon toga, zbog čega im se smanjio zaštitni sloj likvidnosti.

Na razini države, dug se zbog visokih deficita općenito povećao u odnosu na razdoblje prije pandemije unatoč snažnim učincima nazivnika povezanim s visokim nominalnim rastom i predviđenim znatnim potrebama za ulaganjima. Ti će učinci nazivnika u budućnosti oslabjeti, što će otežati razduživanje. Nadalje, učinak viših kamatnih stopa u odnosu na razdoblje prije 2022. još nije sasvim realizirao jer se dug i dalje refinancira po višim stopama, što povećava plaćanja kamata. Ta veća plaćanja kamata idu ukorak s potrebom za povećanjem određenih ključnih kategorija rashoda, na primjer za obranu ili rashoda zbog starenja stanovništva, i financiranjem javnih ulaganja, zbog čega se mnoge države članice suočavaju sa znatnim izazovima u provedbi fiskalne politike.

Visoke cijene stambenih nekretnina predstavljaju sve veći ekonomski problem u cijelom EU-u. Nakon stanke u razdoblju 2022./2023. cijene stambenih nekretnina ponovno su počele rasti, a ponuda je i dalje slaba. Visoke cijene stambenih nekretnina ekonomski su i socijalni problem u sve više država članica, a neke od njih godinama bilježe vrlo velik rast cijena. Iako ograničeno hipotekarno zaduživanje i građevinska aktivnost smanjuju rizik za bankarski sektor i rizik od naglih korekcija u tom sektoru, oni mogu ozbiljno utjecati na priuštivost stanovanja za kućanstva, mobilnost radne snage te regionalnu i nacionalnu konkurentnost općenito. Naime, nepriuštivost stanovanja najviše pogađa područja s najvećom produktivnošću, kao što su glavni gradovi, i mlađe populacije. Zbog nepriuštivosti stanovanja ponuda radne snage teže se prilagođava potražnji, a mladi imaju manje djece, što pogoršava dugoročne demografske pritiske. Visoke cijene stambenih nekretnina mogu smanjiti i potrošnju jer se veći dio dohotka izdvaja za troškove stanovanja.

Bankarski je sektor otporan, no širenje nebankarskog financijskog sektora zadnjih godina moglo bi dovesti do ranjivosti, a pojavljuju se i novi rizici. Bankarski sektor europodručja i EU-a i dalje je otporan i visokoprotabilan, sa snažnim stopama adekvatnosti kapitala. Ipak, izloženost prema nekretninama i državi i dalje je izvor ranjivosti, a pritisak na sektor poslovnih nekretnina ne popušta. S druge strane, sektor nebankarskih financijskih posrednika, koji se zadnjih godina brzo širi, izložen je specifičnim rizicima i njegova je povezanost s bankarskim sektorom izvor ranjivosti. Na kraju, financijski sektor EU-a podložan je novim rizicima koje je teško kvantificirati, uključujući kibernetičke rizike te sve veću važnost kriptoimovine i njezinu povezanost s financijskim sektorom.

Zaključci za pojedine zemlje i naknadni nadzor

Detaljna preispitivanja pripremit će se 2026. za sedam država članica za koje je utvrđeno da su u proljeću 2025. imale neravnoteže ili prekomjerne neravnoteže. Prilog ovoj Komunikaciji sadržava pregled kretanja ključnih podataka na kojima se temelje te neravnoteže. U detaljnim preispitivanjima za 2026., koja će biti objavljena u prvoj polovini 2026., ekonomski će se procijeniti pogoršavaju li se te neravnoteže, ispravljaju li se ili su ispravljene kako bi se postojeće procjene ažurirale i procijenile moguće preostale potrebe politika. To će se odnositi na Grčku, Italiju, Mađarsku, Nizozemsku, Rumunjsku, Slovačku i Švedsku.

Za preostale države članice u ovom trenutku nije potrebno provoditi detaljna preispitivanja.

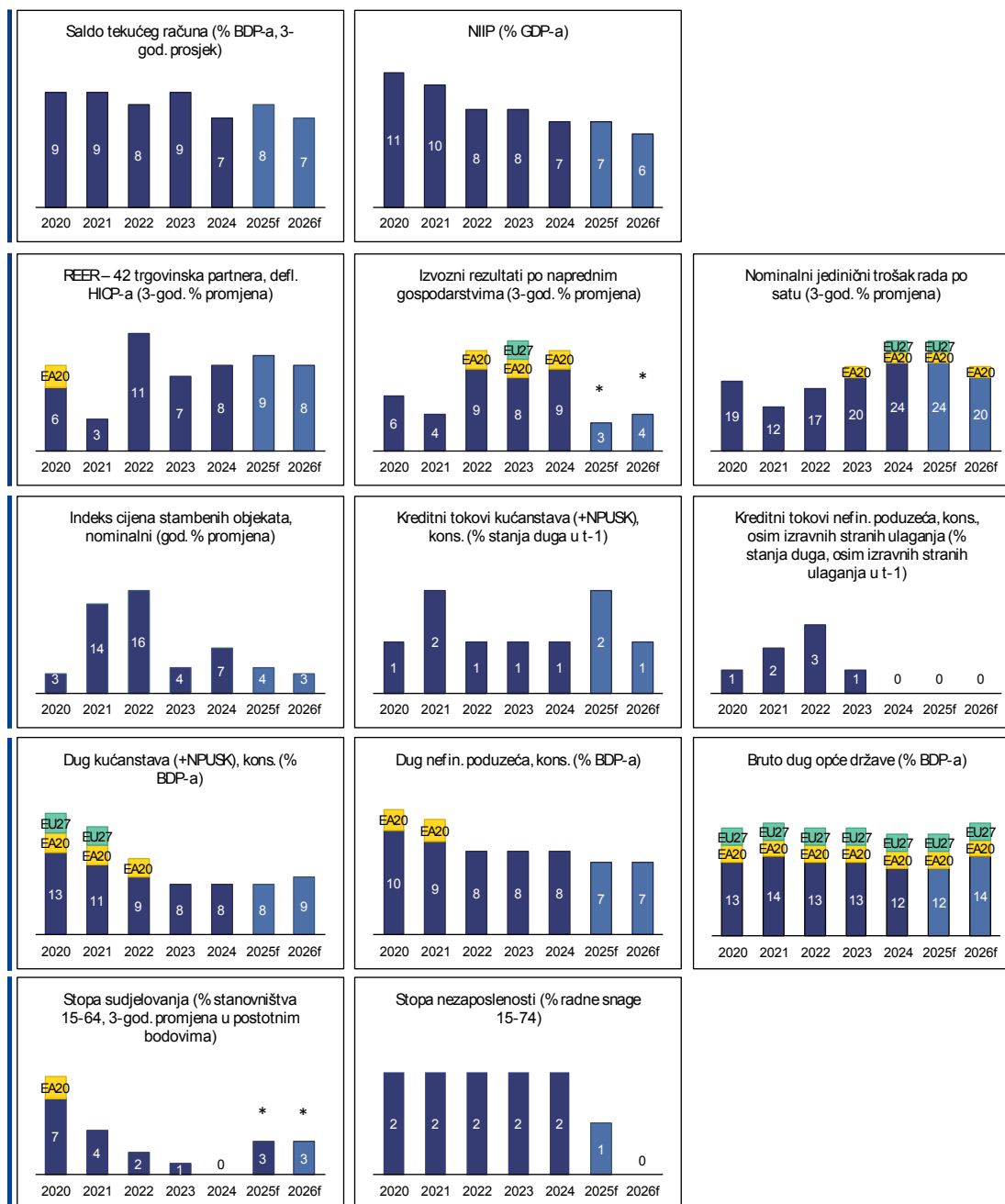
Ekonomsko tumačenje tablice pokazatelja upućuje na zaključak da u brojnim državama članicama detaljno preispitivanje nije potrebno, ali određeni broj kretanja zaslužuje pozornost. U **Bugarskoj** cijene stambenih nekretnina znatno rastu, pa tako i zaduživanje kućanstava, a kontinuirano vrlo snažan rast jediničnih troškova rada predstavlja rizik od cjenovnih pritisaka. S druge strane, vanjska je pozicija dobra unatoč blagom pogoršanju, što u kombinaciji s procesom nominalne konvergencije koji je u tijeku ublažava rizike. **Estonija** je ovo proljeće bila predmet detaljnog preispitivanja, ali nisu utvrđene neravnoteže. Ipak, još trpi gubitke troškovne konkurentnosti, a razlike u inflaciji u odnosu na europodručje neočekivano su se povećale 2025., uz zastoj ili prestanak gospodarske konvergencije. Rast cijena stambenih nekretnina i kredita također je bio dinamičan. Na tekućem računu zabilježeni su manji deficiti, koji bi se mogli povećati kad se poveća potražnja. U **Hrvatskoj** su problem cjenovni pritisci i kretanja troškovne konkurentnosti. Osim toga, primjetno su se povećale cijene stambenih nekretnina, a raste i bankovno kreditiranje za kupnju stambene nekretnine, što treba pratiti. **Latvija** zadnjih godina bilježi jedno od najvećih kumuliranih povećanja cijena u EU-u, a rast jediničnih troškova rada usporava, ali je i dalje visok. Cjenovni pritisci negativno utječu na troškovnu konkurentnost i možda su u kombinaciji sa slabim vanjskim okruženjem doprinijeli smanjenju izvoza.

Grafikon 1: Pokazatelji iz tablice Izvješća o mehanizmu upozoravanja za 2024., po državama članicama

Tekuci račun	NIP	REER	Izvojni rezultati	Tablica pokazatelja			
Nominalni i jed. trošak rada	Dug kućanstva	Kreditni tokovi kućanstva	Državni dug	Nezaposlenost	Stopa aktivnosti	Cijene stambenih nekretnih	Dug nefin. poduzeća
-0,7%	58,6%	1,6%	-13,9%	15,1%	Belgija	3,2%	
-1,7%	-4,4%	7,3%	6,3%	37,7%	Bugarska	16,5%	
-1,0%	-7,1%	14,4%	1,3%	20,3%	Češka	5,0%	
5,0%	103,9%	5,7%	1,1%	56,3%	2,4%	94,8%	
11,5%	69,0%	-0,9%	8,9%	5,0%	79,7%	1,6%	-9,3%
11,6%	Danska	3,5%		17,9%	Njemačka	-1,5%	
85,8%	0,6%	115,5%		49,7%	0,6%	58,9%	
5,8%	30,5%	6,2%	2,8%	1,4%	62,2%	3,4%	1,5%
-8,2%	-137,5%	0,8%	6,9%	2,1%	-41,0%	-0,7%	12,5%
7,6%	Grčka	9,0%		11,4%	Španjolska	8,5%	
39,0%	0,2%	55,5%		43,7%	1,3%	63,4%	
10,4%	154,2%	10,1%	3,2%	2,3%	101,6%	11,4%	0,9%
-0,2%	14,9%	0,0%	-0,8%	-8,3%	-84,1%	1,0%	15,0%
8,5%	Italija	3,2%		13,7%	Cipar	2,1%	
36,0%	0,6%	56,0%		57,4%	2,1%	116,0%	
-1,6%	134,9%	6,5%	2,1%	0,6%	62,8%	4,9%	1,8%
5,5%	39,4%	-2,4%	-15,9%	-2,5%	-34,2%	7,3%	0,3%
24,2%	Luksemburg	-5,2%		47,6%	Mađarska	13,7%	
61,6%	1,2%	271,6%		17,1%	9,9%	56,3%	
-1,7%	26,3%	6,4%	1,3%	3,1%	73,5%	4,5%	2,3%
0,6%	23,9%	2,4%	-4,1%	-0,1%	-28,3%	17,5%	5,8%
19,6%	Austrija	-0,4%		30,7%	Poljska	15,0%	
42,8%	-0,4%	69,5%		22,7%	3,3%	31,2%	
0,8%	79,9%	5,2%	1,0%	5,6%	55,1%	2,9%	1,8%
2,8%	9,9%	1,1%	-0,4%	-5,8%	-55,0%	8,3%	-4,5%
20,4%	Slovenija	7,5%		23,3%	Slovačka	3,8%	
24,2%	6,8%	32,3%		43,3%	4,3%	39,2%	
-2,7%	66,6%	3,7%	0,9%	-1,1%	59,7%	5,3%	2,0%
-1,7%	-4,4%	7,3%	6,3%	37,7%	Bugarska	16,5%	
-1,0%	-7,1%	14,4%	1,3%	20,3%	Češka	5,0%	
5,0%	103,9%	5,7%	1,1%	56,3%	2,4%	94,8%	
11,5%	69,0%	-0,9%	8,9%	5,0%	79,7%	1,6%	-9,3%
11,6%	Danska	3,5%		17,9%	Njemačka	-1,5%	
85,8%	0,6%	115,5%		49,7%	0,6%	58,9%	
5,8%	30,5%	6,2%	2,8%	1,4%	62,2%	3,4%	1,5%
-8,2%	-137,5%	0,8%	6,9%	2,1%	-41,0%	-0,7%	12,5%
7,6%	Grčka	9,0%		11,4%	Španjolska	8,5%	
39,0%	0,2%	55,5%		43,7%	1,3%	63,4%	
10,4%	154,2%	10,1%	3,2%	2,3%	101,6%	11,4%	0,9%
-0,2%	14,9%	0,0%	-0,8%	-8,3%	-84,1%	1,0%	15,0%
8,5%	Italija	3,2%		13,7%	Cipar	2,1%	
36,0%	0,6%	56,0%		57,4%	2,1%	116,0%	
-1,6%	134,9%	6,5%	2,1%	0,6%	62,8%	4,9%	1,8%
5,5%	39,4%	-2,4%	-15,9%	-2,5%	-34,2%	7,3%	0,3%
24,2%	Luksemburg	-5,2%		47,6%	Mađarska	13,7%	
61,6%	1,2%	271,6%		17,1%	9,9%	56,3%	
-1,7%	26,3%	6,4%	1,3%	3,1%	73,5%	4,5%	2,3%
0,6%	23,9%	2,4%	-4,1%	-0,1%	-28,3%	17,5%	5,8%
19,6%	Austrija	-0,4%		30,7%	Poljska	15,0%	
42,8%	-0,4%	69,5%		22,7%	3,3%	31,2%	
0,8%	79,9%	5,2%	1,0%	5,6%	55,1%	2,9%	1,8%
2,8%	9,9%	1,1%	-0,4%	-5,8%	-55,0%	8,3%	-4,5%
20,4%	Slovenija	7,5%		23,3%	Slovačka	3,8%	
24,2%	6,8%	32,3%		43,3%	4,3%	39,2%	
-2,7%	66,6%	3,7%	0,9%	-1,1%	59,7%	5,3%	2,0%
-1,7%	-4,4%	7,3%	6,3%	37,7%	Bugarska	16,5%	
-1,0%	-7,1%	14,4%	1,3%	20,3%	Češka	5,0%	
5,0%	103,9%	5,7%	1,1%	56,3%	2,4%	94,8%	
11,5%	69,0%	-0,9%	8,9%	5,0%	79,7%	1,6%	-9,3%
11,6%	Danska	3,5%		17,9%	Njemačka	-1,5%	
85,8%	0,6%	115,5%		49,7%	0,6%	58,9%	
5,8%	30,5%	6,2%	2,8%	1,4%	62,2%	3,4%	1,5%
-8,2%	-137,5%	0,8%	6,9%	2,1%	-41,0%	-0,7%	12,5%
7,6%	Grčka	9,0%		11,4%	Španjolska	8,5%	
39,0%	0,2%	55,5%		43,7%	1,3%	63,4%	
10,4%	154,2%	10,1%	3,2%	2,3%	101,6%	11,4%	0,9%
-0,2%	14,9%	0,0%	-0,8%	-8,3%	-84,1%	1,0%	15,0%
8,5%	Italija	3,2%		13,7%	Cipar	2,1%	
36,0%	0,6%	56,0%		57,4%	2,1%	116,0%	
-1,6%	134,9%	6,5%	2,1%	0,6%	62,8%	4,9%	1,8%
5,5%	39,4%	-2,4%	-15,9%	-2,5%	-34,2%	7,3%	0,3%
24,2%	Luksemburg	-5,2%		47,6%	Mađarska	13,7%	
61,6%	1,2%	271,6%		17,1%	9,9%	56,3%	
-1,7%	26,3%	6,4%	1,3%	3,1%	73,5%	4,5%	2,3%
0,6%	23,9%	2,4%	-4,1%	-0,1%	-28,3%	17,5%	5,8%
19,6%	Austrija	-0,4%		30,7%	Poljska	15,0%	
42,8%	-0,4%	69,5%		22,7%	3,3%	31,2%	
0,8%	79,9%	5,2%	1,0%	5,6%	55,1%	2,9%	1,8%
2,8%	9,9%	1,1%	-0,4%	-5,8%	-55,0%	8,3%	-4,5%
20,4%	Slovenija	7,5%		23,3%	Slovačka	3,8%	
24,2%	6,8%	32,3%		43,3%	4,3%	39,2%	
-2,7%	66,6%	3,7%	0,9%	-1,1%	59,7%	5,3%	2,0%
-1,7%	-4,4%	7,3%	6,3%	37,7%	Bugarska	16,5%	
-1,0%	-7,1%	14,4%	1,3%	20,3%	Češka	5,0%	
5,0%	103,9%	5,7%	1,1%	56,3%	2,4%	94,8%	
11,5%	69,0%	-0,9%	8,9%	5,0%	79,7%	1,6%	-9,3%
11,6%	Danska	3,5%		17,9%	Njemačka	-1,5%	
85,8%	0,6%	115,5%		49,7%	0,6%	58,9%	
5,8%	30,5%	6,2%	2,8%	1,4%	62,2%	3,4%	1,5%
-8,2%	-137,5%	0,8%	6,9%	2,1%	-41,0%	-0,7%	12,5%
7,6%	Grčka	9,0%		11,4%	Španjolska	8,5%	
39,0%	0,2%	55,5%		43,7%	1,3%	63,4%	
10,4%	154,2%	10,1%	3,2%	2,3%	101,6%	11,4%	0,9%
-0,2%	14,9%	0,0%	-0,8%	-8,3%	-84,1%	1,0%	15,0%
8,5%	Italija	3,2%		13,7%	Cipar	2,1%	
36,0%	0,6%	56,0%		57,4%	2,1%	116,0%	
-1,6%	134,9%	6,5%	2,1%	0,6%	62,8%	4,9%	1,8%
5,5%	39,4%	-2,4%	-15,9%	-2,5%	-34,2%	7,3%	0,3%
24,2%	Luksemburg	-5,2%		47,6%	Mađarska	13,7%	
61,6%	1,2%	271,6%		17,1%	9,9%	56,3%	
-1,7%	26,3%	6,4%	1,3%	3,1%	73,5%	4,5%	2,3%
0,6%	23,9%	2,4%	-4,1%	-0,1%	-28,3%	17,5%	5,8%
19,6%	Austrija	-0,4%		30,7%	Poljska	15,0%	
42,8%	-0,4%	69,5%		22,7%	3,3%	31,2%	
0,8%	79,9%	5,2%	1,0%	5,6%	55,1%	2,9%	1,8%
2,8%	9,9%	1,1%	-0,4%	-5,8%	-55,0%	8,3%	-4,5%
20,4%	Slovenija	7,5%		23,3%	Slovačka	3,8%	
24,2%	6,8%	32,3%		43,3%	4,3%	39,2%	
-2,7%	66,6%	3,7%	0,9%	-1,1%	59,7%	5,3%	2,0%
-1,7%	-4,4%	7,3%	6,3%	37,7%	Bugarska	16,5%	
-1,0%	-7,1%	14,4%	1,3%	20,3%	Češka	5,0%	
5,0%	103,9%	5,7%	1,1%	56,3%	2,4%	94,8%	
11,5%	69,0%	-0,9%	8,9%	5,0%	79,7%	1,6%	-9,3%
11,6%	Danska	3,5%		17,9%	Njemačka	-1,5%	
85,8%	0,6%	115,5%		49,7%	0,6%	58,9%	
5,8%	30,5%	6,2%	2,8%	1,4%	62,2%	3,4%	1,5%
-8,2%	-137,5%	0,8%	6,9%	2,1%	-41,0%	-0,7%	12,5%
7,6%	Grčka	9,0%		11,4%	Španjolska	8,5%	
39,0%	0,2%	55,5%		43,7%	1,3%	63,4%	
10,4%	154,2%	10,1%	3,2%	2,3%	101,6%	11,4%	0,9%
-0,2%	14,9%	0,0%	-0,8%	-8,3%	-84,1%	1,0%	15,0%
8,5%	Italija	3,2%		13,7%	Cipar	2,1%	
36,0%	0,6%	56,0%		57,4%	2,1%	116,0%	
-1,6%	134,9%	6,5%	2,1%	0,6%	62,8%	4,9%	1,8%
5,5%	39,4%	-2,4%	-15,9%	-2,5%	-34,2%	7,3%	0,3%
24,2%	Luksemburg	-5,2%		47,6%	Mađarska	13,7%	
61,6%	1,2%	271,6%		17,1%	9,9%	56,3%	
-1,7%	26,3%	6,4%	1,3%	3,1%	73,5%	4,5%	2,3%
0,6%	23,9%	2,4%	-4,1%	-0,1%	-28,3%	17,5%	5,8%
19,6%	Austrija	-0,4%		30,7%	Poljska	15,0%	
42,8%	-0,4%	69,5%		22,7%	3,3%	31,2%	
0,8%	79,9%	5,2%	1,0%	5,6%	55,1%	2,9%	1,8%
2,8%	9,9%	1,1%	-0,4%	-5,8%	-55,0%	8,3%	-4,5%
20,4%	Slovenija	7,5%		23,3%	Slovačka	3,8%	
24,2%	6,8%	32,3%		43,3%	4,3%	39,2%	
-2,7%	66,6%	3,7%	0,9%	-1,1%	59,7%	5,3%	2,0%
-1,7%	-4,4%	7,3%	6,3%	37,7%	Bugarska	16,5%	
-1,0%	-7,1%	14,4%	1,3%	20,3%	Češka	5,0%	
5,0%	103,9%	5,7%	1,1%	56,3%	2,4%	94,8%	
11,5%	69,0%	-0,9%	8,9%	5,0%	79,7%	1,6%	-9,3%
11,6%	Danska	3,5%		17,9%	Njemačka	-1,5%	
85,8%	0,6%	115,5%		49,7%	0,6%	58,9%	
5,8%	30,5%	6,2%	2,8%	1,4%	62,2%	3,4%	1,5%
-8,2%	-137,5%	0,8%	6,9%	2,1%	-41,0%	-0,7%	12,5%
7,6%	Grčka	9,0%		11,4%	Španjolska	8,5%	
39,0%	0,2%	55,5%		43,7%	1,3%	63,4%	
10,4%	154,2%	10,1%	3,2%	2,3%	101,6%	11,4%	0,9%
-0,2%	14,9%	0,0%	-0,8%	-8,3%	-84,1%	1,0%	15,0%
8,5%	Italija	3,2%		13,7%	Cipar	2,1%	
36,0%	0,6%	56,0%		57,4%	2,1%	116,0%	
-1,6%	134,9%	6,5%	2,1%	0,6%	62,8%	4,9%	1,8%
5,5%	39,4%	-2,4%	-15,9%	-2,5%	-34,2%	7,3%	0,3%
24,2%	Luksemburg	-5,2%		47,6%	Mađarska	13,7%	
61,6%	1,2%	271,6%		17,1%	9,9%	56,3%	
-1,7%	26,3%	6,4%	1,3%	3,1%	73,5%	4,5%	2,3%
0,6%	23,9%	2,4%	-4,1%	-0,1%	-28,3%	17,5%	5,8%
19,6%	Austrija	-0,4%		30,7%	Poljska	15,0%	
42,8%	-0,4%	69,5%		22,7%	3,3%	31,2%	
0,8%	79,9%	5,2%	1,0%	5,6%	55,1%	2,9%	1,8%
2,8%	9,9%	1,1%	-0,4%	-5,8%	-55,0%	8,3%	-4,5%
20,4%	Slovenija	7,5%		23,3%	Slovačka	3,8%	
24,2%	6,8%	32,3%		43,3%	4,3%	39,2%	
-2,7%	66,6%	3,7%	0,9%	-1,1%	59,7%	5,3%	2,0%
-1,7%	-4,4%	7,3%	6,3%	37,7%	Bugarska	16,5%	
-1,0%	-7,1%	14,4%	1,3%	20,3%	Češka	5,0%	
5,0%	103,9%	5,7%	1,1%	56,3%	2,4%	94,8%	
11,5%	69,0%	-0,9%	8,9%	5,0%	79,7%	1,6%	-9,3%
11,6%	Danska	3,5%		17,9%	Njemačka	-1,5%	
85,8%	0,6%	115,5%		49,7%	0,6%	58,9%	
5,8%	30,5%	6,2%	2,8%	1,4%	62,2%	3,4%	1,5%
-8,2%	-137,5%	0,8%	6,9%	2,1%	-41,0%	-0,7%	12,5%
7,6%	Grčka	9,0%		11,4%	Španjolska	8,5%	
39,0%	0,2%	55,5%		43,7%	1,3%	63,4%	
10,4%	154,2%	10,1%	3,2%	2,3%	101,6%	11,4%	0,9%
-0,2%	14,9%	0,0%	-0,8%	-8,3%	-84,1%	1,0%	15,0%
8,5%	Italija	3,2%		13,7%	Cipar	2,1%	
36,0%	0,6%	56,0%		57,4%	2,1%	116,0%	
-1,6%	134,9%	6,5%	2,1%	0,6%	6		

Izvor: Eurostat i Europska komisija

Grafikon 2: Broj država članica s varijablama iz tablice iznad praga

Broj država članica za koje u određenoj godini varijable iz tablice prelaze relevantne pragove odražava podatke zaključno s krajnjim datumom Izvješća o mehanizmu upozoravanja za 2026. (31. listopada 2025.). Moguće ex post izmjene podataka mogu upućivati na razliku u broju vrijednosti iznad pragova koje su izračunane upotrebom podataka za varijable iz prijašnjih godina, kako su bili objavljeni u prijašnjim izdanjima Izvješća o mehanizmu upozoravanja.

* Agregatni podaci za europodručje i EU u razdoblju prognoze nisu dostupni.

Izvor: Eurostat i predviđanja Europske komisije.

Tematsko tumačenje gospodarskih kretanja u 2024. po sektorima

- **Tekući računi gotovo svih država članica povećali su se** u 2024. Trgovinske bilance vratile su se na razinu prije pandemije, cijene energenata dodatno su se smanjile, a potražnja je ostala slaba. Smanjenje primarnih salda u nekoliko država članica ublažilo je povećanje ukupnog tekućeg računa i uglavnom je rezultat poslovanja subjekata posebne namjene s jakim prekograničnim financijskim vezama, ali ograničenim vezama s domaćim gospodarstvom država članica. Tekući računi i dalje su ispod razina prije pandemije u europodručju i EU-u općenito i u većini pojedinačnih država članica. To je posebno slučaj u Rumunjskoj i nekim državama članicama s velikim dugom, kao što su Grčka i Cipar, dok druge države članice s velikim dugom, kao što su Portugal i Španjolska, sada imaju snažnije tekuće račune nego prije pandemije, koji su ujedno u suficitu. S druge strane, i dalje su prisutni visoki suficiti, koji su se u nekim slučajevima znatno povećali. To je prvenstveno slučaj u državama članicama u kojima podaci upućuju na iznimno veliku važnost multinacionalnih poduzeća ili subjekata posebne namjene ili njihove uloge kao međunarodnih financijskih centara. Dosad je u 2025. postupno poboljšanje domaće potražnje rezultiralo malim smanjenjem trgovinske bilance i tekućeg računa unatoč kontinuiranom poboljšanju uvjeta razmjene. U usporedbi s razdobljem prije pandemije došlo je do promjene u stopi pozajmljivanja i zaduživanja u različitim sektorima gospodarstva: u sektoru države povećalo se neto zaduživanje, a u privatnom sektoru neto pozajmljivanje. U 2024. najveća je promjena bilo povećanje neto štednje sektora kućanstava, koja je sada na dosad najvišim razinama.
- Izrazito **negativno neto stanje međunarodnih ulaganja** znatno se smanjilo u 2024. drugu godinu zaredom. To je poboljšanje rezultat ukupno pozitivnih tekućih računa i učinka nazivnika potaknutog snažnom inflacijom. U većini slučajeva snažni učinci vrednovanja doveli su do daljnjih smanjenja, što je odraz kretanja deviznog tečaja. Naglo se povećalo i izrazito **pozitivno neto stanje međunarodnih ulaganja**. Iako je i dalje doprinosio smanjenju stanja, učinak nazivnika bio je manji nego zadnjih godina i ne toliko znatan kao sve veći učinak izrazito pozitivnih tekućih računa. Općenito je došlo do određenog rebalansa **vanjskih pozicija u europodručju** unatoč snažnom povećanju stanja međunarodnih ulaganja u vjerovničkim državama članicama. To je prvenstveno uzrokovano time što su države članice s velikim sektorom turizma, koje obično imaju izrazito negativno stanje međunarodnih ulaganja, rasle brže nego države članice usmjerene na proizvodnju, u čemu su ulogu imali i povoljni uvjeti razmjene. Međutim, stalne razlike u saldu tekućeg računa dodatno će pojačati razlike u stanju jer se od 2025. nadalje očekuje sporiji rast nominalnog BDP-a.
- Rast **jediničnih troškova rada** ostao je visok u 2024., ali se općenito smanjio u odnosu na 2023. i u većini država članica. Rast jediničnih troškova rada u 2024. prvenstveno je bio potaknut rastom plaća, koji je premašio inflaciju, a produktivnost je to tek neznatno kompenzirala, i to ne u svim državama članicama. I dalje postoje znatne razlike u rastu jediničnih troškova rada u državama članicama. Smanjenje produktivnosti u nekim je državama članicama dovelo do većih povećanja jediničnih troškova rada. Očekuje se da će

realne plaće u 2025. napokon premašiti razinu iz 2019. U gospodarstvima EU-a ima znakova stagnacije, koji upućuju na umjereniji rast plaća u budućnosti. Međutim, iako bi rast plaća trebao usporiti, predviđa se da će nominalne plaće ostati visoke, osobito u državama članicama s velikim povećanjima troškova i cijena u razdoblju 2019. – 2024.

- Vrijednost eura općenito se povećala u 2024., kao i vrijednost ostalih valuta EU-a osim češke krune i mađarske forinte. Zbog toga su se ukupni **realni efektivni tečajevi (REER-ovi)** EU-a i europodručja povećali unatoč relativno nižoj inflaciji nego u zemljama koje su glavni trgovinski partneri EU-a. U državama članicama kao što su Belgija, Estonija i Rumunjska razlike u inflaciji pridonijele su i aprecijaciji REER-a; u većini ostalih država članica inflacija je barem djelomično ublažila aprecijaciju REER-a. Znatnije razlike unutar EU-a postaju očite kad se REER-ovi promatraju u odnosu na jedinične troškove rada. U nekim državama članicama s visokim rastom jediničnih troškova rada stopa aprecijacije REER-ova veća je od 5 % unatoč njihovoj neznatnoj deprecijaciji u EU-u u cjelini.
- **Udio duga poduzeća u BDP-u** u EU-u smanjio se 2024. četvrtu godinu zaredom, iako se u trećini država članica povećao, uglavnom s niskih razina. Agregatni udio duga dosegnuo je najnižu vrijednost u gotovo dva desetljeća. Tempo razduživanja je sa smanjenjem inflacije usporio, zbog čega se smanjio učinak nazivnika, koji je ipak ostao glavni pokretač smanjenja. U nekim državama članicama negativni neto kreditni tokovi također su pridonijeli ukupnom smanjenju udjela duga. Općenito, kreditni tokovi prema nefinancijskim poduzećima ostali su slabi nakon naglog pada 2023., ali noviji podaci upućuju na prve znakove oporavka. Korporativna ulaganja smanjila su se 2024. u realnim vrijednostima. Iako se zaduženost poduzeća smanjila 2024., njihova se ranjivost povećala zbog manje sposobnosti servisiranja duga. Štednja poduzeća smanjila se, a koeficijent pokriva kamata poduzeća nastavio je padati zbog povećanja kamatnih opterećenja i smanjenja dobiti u 2023. i 2024. Troškovi zaduživanja nedavno su se počeli smanjivati s najviših razina iz razdoblja nakon pandemije, što upućuje na skoro poboljšanje sposobnosti servisiranja duga. Razduživanje je dodatno usporilo u 2025., a kreditni tokovi polako rastu, što ide ukorak s postupnim (ali sporim) oporavkom korporativnih ulaganja.
- Nakon stagnacije koja je počela krajem 2022. s rastom kamatnih stopa, **rast cijena stambenih nekretnina** ponovno se ubrzao u većini država članica EU-a. Međutim, u nekim je državama članicama usporavanje u 2023. ostalo ograničeno, a cijene stambenih nekretnina kumulativno su se povećale za više od 15 % ili čak 20 %. Države članice u kojima su cijene prema procjenama bile blizu fer vrijednosti ili prenisko određene zabilježen je najsnažniji rast u 2024. S druge strane, u nekim državama članicama u kojima su obično previsoko određene, cijene su se 2024. nastavile smanjivati. Opće ponovno povećanje cijena bilo je popraćeno oporavkom transakcija. Nedostatak ulaganja u stanovanje, koja su u zadnjem desetljeću općenito bila niska, a od 2022. su se ugasila, zajedno s naglim smanjenjem broja građevinskih dozvola, objašnjava vrlo slabu ponudu stambenih nekretnina u odnosu na potražnju. Zbog stalno ograničene ponude može se očekivati da će cijene stambenih nekretnina nastaviti znatno rasti.

- **Udjeli duga kućanstava** nastavili su se smanjivati u 2024. kao i posljednjih godina te su se u većini država članica smanjili i doseguli dosad najnižu razinu. Stopa smanjenja smanjila se u 2024. u odnosu na prethodne godine zbog smanjenja učinka nazivnika, a kreditni tokovi donekle su se povećali nakon naglog smanjenja u 2023. iako je zaduživanje u nekim državama članicama zadnjih godina i dalje bilo dinamično. Uz smanjenje duga, kućanstva bilježe porast dohotka i povećanje financijske imovine, što doprinosi njihovoj sposobnosti otplate viših kamata, koje su unatoč određenom smanjenju i dalje blizu nedavnih najviših stopa. Bilance kućanstava u EU-u i dalje su općenito stabilne. To je zato što na agregatnoj razini sektor kućanstava bilježi pozitivnu neto poziciju za kamatonosne instrumente, pa se plaćanje kamata povećava usporedno s još većim povećanjem kamatnih prihoda, što općenito ima mali, ali pozitivan učinak na raspoloživi dohodak. Realna vrijednost financijske imovine kućanstava u 2024. premašila je razinu prije pandemije, a financijske su se obveze smanjile.
- Rast nominalnog BDP-a podržao je stabilizaciju udjela **državnog duga** u 2024. unatoč znatnim državnim deficitima. Unatoč smanjenjima, uglavnom od 2021. do 2023., udio državnog duga i dalje je visok u EU-u i europodručju i općenito je iznad razine iz 2019. Predviđa se da će se udjeli duga u 2025. i 2026. ponovno povećati u većini država članica te u europodručju i EU-u u cjelini. To je zato što se razlika između rasta i kamatnih stopa smanjuje ili čak postaje pozitivna, a deficiti su u nekoliko država članica i dalje znatni. Međutim, neke države članice s visokim dugom, ali ne sve, zadnjih su godina postrožile fiskalnu politiku i imaju pozitivan proračunski saldo. U nekim državama članicama izvan europodručja u kojima je relativno velik udio državnog zaduživanja i duga denominiran u stranjoj valuti, promjene tečaja mogu povećati troškove zaduživanja i duga.
- Općenito, **financijski sektor** europodručja i EU-a u 2024. i dalje je bio otporan, visokoprofitabilan i sa snažnim stopama adekvatnosti kapitala. Agregatni prinos na kapital kreditnih institucija europodručja i EU-a i dalje je bio visok u 2024. jer su više naknade i provizije nadoknadile niže kamatne marže, a stopa redovnog osnovnog kapitala kreditnih institucija europodručja/EU-a stabilizirala se na visokim razinama. Kvaliteta imovine banaka u europodručju/EU-u stabilna je iako bi moglo doći do nekih manjih pogoršanja. Agregatna stopa neprihodonosnih kredita kreditnih institucija u europodručju/EU-u neznatno se povećala u 2024., ali je i dalje na niskoj razini od 2 %. Na razini zemalja, povećanja neprihodonosnih kredita bila su koncentrirana u državama članicama s niskim razinama neprihodonosnih kredita, dok su se stope neprihodonosnih kredita smanjile u državama članicama s prethodno višim razinama neprihodonosnih kredita. Udio zajmova u fazi 2 blago se povećao. Izloženost bankarskog sustava prema nekretninama i državi i dalje je izvor ranjivosti, pri čemu ta dva segmenta čine više od polovine imovine banaka. Visoka izloženost bankarskog sektora prema domaćem državnom dugu povećava rizike od negativnih učinaka na države članice s velikim dugom ili one koje ovise o financiranju u stranjoj valuti. Izvan bankarskog sektora, sektor nebankarskih financijskih posrednika, koji se zadnjih godina brzo širi, izložen je specifičnim rizicima i njegova je povezanost s bankarskim sektorom izvor ranjivosti. Nadalje, znatna je izloženost bankarskog sektora i

sektora nebankarskih finansijskih posrednika prema sektoru komercijalnih nekretnina, koji je i dalje pod pritiskom.